

**BANK SPÓŁDZIELCZY
W RADYMNIE**

Opis systemu kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach zarządzania):

1. Na pierwszą linię obrony (pierwszy poziom zarządzania) składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj. m.in. Stanowisko ds. analiz i ryzyk bankowych, Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, Analityk kredytowy.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony Zrzeszenia BPS.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:

- 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
- 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
- 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
- 4) matrycę funkcji kontroli,
- 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.

Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania

odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i funkcję zgodności.

W Banku, w pionie Prezesa Zarządu, działa Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

W ramach funkcji kontroli odpowiedzialne jest ono za wykonywanie zadań związanych z niezależnym monitorowaniem pionowym.

Na funkcję kontroli składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

System kontroli wewnętrznej funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej, w tym: celów ogólnych oraz celów szczegółowych.

Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Do celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej zalicza się:

- 1) wykrycie błędów i nadużyć,
- 2) ochronę majątku (kontrolę bezpieczeństwa, gotówki),
- 3) wiarygodność i integralność informacji,
- 4) terminowość realizacji zadań,

- 5) skuteczność i wydajność,
- 6) zgodność z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- 7) dostępność systemów i aplikacji,
- 8) poufność informacji i danych,
- 9) kompletność, rzetelność i terminowość informacji zarządczej,
- 10) poprawność prezentacji i ujęcia sprawozdań finansowych,
- 11) racjonalne wykorzystywanie zasobów,
- 12) zapewnienie realizacji celów biznesowych.

Bank dokonuje powiązania celów ogólnych i celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej z procesami uznanymi za istotne.

Bank wyodrębnia procesy uznane za istotne w oparciu o Strategię zarządzania i rozwoju Bankiem, model biznesowy Banku, wpływ danego procesu na wynik finansowy i adekwatność kapitałową Banku, Strategię zarządzania ryzykiem oraz apetyt na ryzyko.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku oraz opisane są w wewnętrznych procedurach Banku.

Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

Bank posiada następujące rodzaje mechanizmów kontrolnych:

- 1) procedury – rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych jednostek, komórek i stanowisk organizacyjnych,
- 2) podział obowiązków – rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne,
- 3) autoryzacja, w tym zwłaszcza autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu (np. poprzez wprowadzenie obowiązku autoryzacji w systemie informatycznym w procesie zawierania transakcji przekraczających określony poziom),
- 4) kontrola dostępu – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu,
- 5) kontrola fizyczna – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego, fizycznie wydzielonego obszaru w banku,
- 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym,

sprawozdawczym i operacyjnym – rozumiany jako rejestrowanie i przechowywanie określonych rodzajowo danych wprowadzonych i generowanych w danym systemie,

- 7) inwentaryzacja – rozumiana jako porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnośnie składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia,
- 8) dokumentowanie odstępstw – rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywania określonych czynności wynikających z ustalonych przez bank zasad postępowania,
- 9) wskaźniki wydajności,
- 10) organizacja szkoleń dla pracowników banku,
- 11) zabezpieczenia prawne – możliwość złożenia pozwu w wyniku naruszenia umowy przez dostawcę lub kontrahenta lub nałożenia kar umownych;
- 12) ubezpieczenia – obowiązkowe lub niezbędne dla bezpiecznego i niezakłóconego prowadzenia działalności banku.

Bank posiada mechanizmy kontrolne, a kluczowe z nich niezależnie monitoruje – monitoruje ich skuteczność – poprzez testy pionowe lub testy poziome – lub jedno i drugie.

W ramach przyjętych mechanizmów kontrolnych dla procesów istotnych Bank dokonuje wyboru kluczowych mechanizmów kontrolnych.

Kluczowe mechanizmy kontrolne przypisane są co najmniej procesom istotnym.

Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie.

Bank dokonując wyboru rodzajów niezależnego monitorowania, w ramach monitorowania pionowego i poziomego, stosuje odpowiednio zasadę proporcjonalności pomiędzy weryfikacją bieżącą i testowaniem.

Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych jest wpisane we wszystkie procesy istotne funkcjonujące w Banku.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, zgodnie z kryteriami przyjętymi w Banku.